

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2856

av Carina Ohlsson (S)

Rättstillämpningen när det gäller våldtäkt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att stärka rättstillämpningen när det gäller våldtäkt.

Motivering

Den senaste tiden har flera unga män friats efter att ha åtalats för våldtäkt, medhjälp till våldtäkt, sexuellt utnyttjande samt ofredande. I medias rapporter från uppmärksammade fall verkar det många gånger som att det är nästintill omöjligt att bli dömd för våldtäkt i Sverige. Av cirka 6 000 polisanmälningar för våldtäkt varje år leder endast omkring 200 till fällande dom. Trots att brister i utredningar och kunskap bland nämndemän, åklagare och domare påtalats om och om igen, är trenden att fler tilltalade frias. Kvinnor uppmanas att anmäla, men till vilken nytta?

Senast friade Hovrätten en våldtäktsanklagad man som hävdar att han sov när han hade sex med en kvinna. Hovrätten rev därmed upp tingsrättens beslut.

Domarna befäster ofta en syn på tjejers sexualitet som något som bokstavligen talat erövrats av killar och kan tolkas som att den uppmuntrar killar att ignorera motstånd. Domstolarna visar ofta ett oacceptabelt lågt förtroende för dessa unga mäns förmåga att vara lyhörda inför vad en sexpartner inte vill. Följaktligen är det svårt att hålla dem ansvariga för sina handlingar och hela lagstiftningen sätts ur spel.

När domstolarna tolkat tjejens försök att visa att hon inte vill som ”en inledande tvekan” underminerar de hela sexualbrottslagstiftningen. Vad är då våldtäkt i lagens mening?

”Personer som är invecklade i sexuella aktiviteter med varandra gör ju naturligen saker med varandras kroppar på ett spontant sätt utan att fråga om den som berörs

samtycker eller inte”, menar rätten i ett fall. I en ömsesidig relation mellan jämlika parter är det riktigt, men sådana är inte alla relationer. De sexuella aktiviteterna måste sättas i ett sammanhang.

Tjejjourer säger att de har kontakt med många tjejer som berättar att det som hände inte var okej och att de utsattes för en våldtäkt. Men de flesta anmäler inte, då de tyvärr inte har förtroende för vårt rättssystem och för att de är påverkade av den syn på sex som domstolarna ofta befäster – en tjejs tvekan är något som killar ska övervinna.

Kvinno- och tjejjourerna möter varje år tusentals unga av alla kön med frågor och funderingar kring våldtäkt och sexuella övergrepp. De gör vad de kan för att stödsökande ska känna tillit till och förstå sexualbrottslagstiftningen, men under rådande omständigheter är det svårt. En negativ spiral skapas både i rättstillämpningen och i det förebyggande arbetet mot sexuellt våld.

För att vända denna utveckling vill vi se följande:

- Attitydförändrande arbete inom hela rättskedjan från enskilda poliser till domare i Högsta domstolen.
- Att orsakerna till att åtals- och lagföringsfrekvensen vid sexualbrott är fortsatt låg, till och med sjunkande, undersöks.

Det finns stort utrymme för förbättring genom starkare ledarskap inom rättsväsendet och verklig politisk vilja. Det är dags att säkerställa att rättstillämpningen följer lagstiftarens intentioner.

Carina Ohlsson (S)